

Nuuk, 5. november 2025

Orientering nr. 20/2025

Mineselskabs erstatningskrav kan ikke føres for voldgiftsretten

Den 28. oktober 2025 oplyste naalakkersuisoq for erhverv, råstoffer, energi, justitsområdet og ligestilling, Naaja H. Nathanielsen (IA), at Naalakkersuisut har fået medhold i, at spørgsmålet om mineselskabet Energy Transition Minerals A/S' (tidl. Greenland Minerals A/S') ret til at udnytte mineraler ved Kuannersuit (Kvanefjeldsprojektet) ikke kan føres for voldgiftsretten. Det blev ligeledes afgjort, at den danske stat ikke kan være part i sagen. Direktør i mineselskabet, Daniel Mamadou, siger til Sermitsiaq den 29. oktober 2025: *"Vi mener, at projektet er sat uretmæssigt på hold, og hos ETM er vi derfor optaget af at finde fælles fodslag med både de grønlandske og danske politikere og myndigheder"*. Naaja H. Nathanielsen siger i en pressemeddelelse den 28. oktober 2025: *"Naalakkersuisut er meget tilfreds med afgørelsen. [...] Men sagen kører videre ved domstolene, da Greenland Minerals A/S også har anlagt sager, både ved Grønlands Landsret og byretten i København, med samme påstande, som i voldgiftssagen. Disse sager er i det indledende stadie, så der er lang vej endnu"*.

Aftale mellem Danmark og Grønland på sundhedsområdet

Indenrigs- og sundhedsminister Sophie Løhde (V) og naalakkersuisoq for sundhed og personer med handicap Anna Wangenheim (DEM) har i forbindelse med sundhedsministerens besøg i Grønland den 23. oktober 2025 indgået en aftale om at løfte sundhedsvæsenet i Grønland. Aftalen omfatter bl.a.:

- at sundhedstilbud i Danmark skal være lettere tilgængelige for grønlandske patienter
- at der sikres mere fleksible aftaler om bemanding og kompetenceudvikling mellem danske regioner og det grønlandske sundhedsvæsen
- at man undersøger mulighederne for at oprette uddannelsesstillinger de steder, hvor man mangler speciallæger

Aftalen skal desuden danne grundlag for et sammenhængende behandlingsforløb for grønlandske patienter i Danmark. Aftalen ligger i forlængelse af rammeaftalen om udvikling og velfærd i Grønland, som regeringen og Naalakkersuisut indgik i september 2025.

Naalakkersuisoq Anna Wangenheim tilkendegav den 23. oktober 2025 sin tilfredshed med aftalen i en pressemeddelelse: *"Jeg er særligt glad for, at vi nu får bedre muligheder for at styrke bemandingen i vores sundhedsvæsen, samtidig med at vi forbedrer oplevelsen for de grønlandske patienter der skal modtage specialiseret behandling i Danmark"*.

Godtgørelser fra forsoningsfond i spiralsagen forventes klar i 2026

En gruppe kvinder berørt af spiralsagen fik lejlighed til at fortælle deres personlige historier til indenrigs- og sundhedsminister Sophie Løhde (V) og naalakkersuisoq for sundhed og personer med handicap Anna Wangenheim (DEM) under sundhedsministerens besøg i Grønland. Her blev det videre samarbejde om etablering og organisering af en forsoningsfond drøftet. Det fremgår af en pressemeddelelse fra Departementet for Sundhed og Personer med Handicap den 22. oktober 2025, hvori det oplyses, at godtgørelsesordningen forventes at træde i kraft i første halvår af 2026. Naja Lyberth, talsperson for kvinder berørt af spiralsagen, har til KNR udtrykt skepsis over udmeldingen: *"Det er stadig meget ukonkret. Ordningen er jo ikke på benene endnu. Og den skal igennem flere omgange, før den bliver godkendt. [...] Hvad er kriterierne for, at vi kan søge? Skal vi starte forfra med journaler? Jeg synes ikke, at vi skal igennem den mølle igen"*.

Grønland, Færøerne og Åland får permanent plads i Nordisk Råds præsidium

Grønland vil sammen med Færøerne og Åland få en permanent plads i Nordisk Råds præsidium pr. 1. januar 2026. Det betyder bl.a., at Grønland får taleret til de beslutninger, der foretages i præsidiet. I en pressemeddelelse af 30. oktober 2025 udtaler formanden for Grønlands delegation til Nordisk Råd, Justus Hansen, bl.a.: *"Det er en historisk dag for Grønland og for det nordiske samarbejde. Med ændringen af forretningsordenen får Grønland nu mulighed for at tale sin egen sag som medlem af Præsidiet i Nordisk Råd. Det giver os en reel stemme, når vigtige beslutninger skal træffes om samarbejdets fremtid."* Samtidig indgår det i Danmark og Færøernes formandskab for Nordisk Ministerråd 2026, at man vil arbejde for en opdatering af den nordiske grundlov, Helsingforsaftalen, med henblik på at gøre det muligt for Færøerne, Grønland og Åland at opnå fuldt medlemskab af det nordiske samarbejde. De nordiske samarbejdsministre har desuden sat en juridisk udredning i værk for at undersøge mulighederne for en opdatering af Helsingforsaftalen.

Kort nyt

- Et privatejet en-motorsfly forulykkede den 25. oktober 2025 ved Sermitsiaq-fjeldet nær Nuuk med én person ombord. Luft- og søredningsoperationer blev sat i værk indtil mandag den 27. oktober 2025, hvor flyet blev lokaliseret. Naalakkersuisoq for sociale anliggender, arbejdsmarked, indenrigsanliggender og miljø, Bentiarq Ottosen (A), har takket alle involverede (Naviair, Air Greenland, Grønlands Politi, Arktisk Kommando og det lokale beredskab samt Rigsombuddet i Grønland) for indsatsen.
- Styrelsen for International Rekruttering og Integration (SIRI) har den 4. november 2025 åbnet nyt kontor i Nuuk. SIRI flytter dermed sagsbehandlingen af opholds- og arbejdstilladelser for personer, der tilflytter Grønland fra udlandet, til Grønland. Sagsbehandlingen foregår i samarbejde med Grønlands Selvstyre og Grønlands Politi.
- 28 unge har afsluttet Arktisk Basisuddannelse i Kangerlussuaq. Det er andet hold unge, der gennemfører uddannelsen, og 27 af dem fortsætter i et perspektiveringsforløb, et praktikforløb hos bl.a. brandvæsenet, Arktisk Kommando og Grønlands Fængsler.
- Der blev afholdt landsindsamling til Neriuffik – Kræftens Bekæmpelse i Grønland – den 31. oktober 2025. Der er indsamlet et rekordhøjt beløb på lige over 5 mio. kr.
- Forfatteren Hans Anthon Lynge er død. Lynge, som blev 80 år, modtog Dansk Oversætterpris i 2010 for sine mange oversættelser af dansk litteratur til grønlandsk.